

Privát
Veszprém

VEB 2023
Európa Kulturális Fővárosa

Csikász Imre

szobrászművész (1884-1914)

Csikász Imre, akit a „magyar Rodinként” emlegettek a 20. század elején frissen jelentkező fiatal szobrász-nemzedékhez tartozott. 1884. május 9-én született, s fiatalon, 29 éves korában halt meg az első világháború kitörésének évében. Élete rövid volt, s még rövidebb az az időszak, néhány év mindössze, amikor szobrászatában a mesterségbeli tudás elsajátítása után jelentőset alkotott.

Ígéretes pályája a Vár alatti képfestő mester házából indult el. A sokgyerekes család az elemi iskolát elvégző fiút a piarista gimnáziumba küldte. Bár tanulás terén nem jeleskedett, kedves természetrajz tanára Laczkó Dezső javaslatára kezdett el faszobrászatot tanulni. A 14 éves inast mestere, Fehér Sándor magával vitte Budapestre, ezzel lehetősége nyílt Csikásznak, hogy az Iparművészeti Iskolába járjon. Ott megtanulta a mesterség fogásait, az agyagban való mintázás készségét, a formák halmozását, a részletek gondos kidolgozásának a kultuszát. Münchenben megtanulta az anyagszerűség tiszteletben tartását, az anyagban való gondolkodást. A brüsszeli akadémián Charles van der Stappen vezetése alatt a ronde-bosse szobrászat módszereit, a profilok változatos alkalmazását, s egy szemléletében új realizmust. Róma és Itália reneszánsz szobrászatával alakította, megérlelte művészetét. Tanulóéveiben megpróbálkozott a szobrászat szinte minden, a korban divatos ágával: épületdíszítéssel, történelmi emlékművel, síremléssel, portréval, domborművel, míg végül valódi hangját az aktszobrászatban találta meg. Rómában formálta meg az „Ülő lány”-t és a „Fiatal lány”-t, melyekkel óriási feltűnést keltett.

Tanulmányai és utazásai közben szívesen időzött Veszprémben és Balatonalmádiban, a saját tervei alapján épült házában. 1912 végétől a budapesti, Százados úti művésztelepen élt. Fennmaradt alkotásai közül ő készítette a veszprémi püspöki jószágkormányzóság (ma az Eötvös Károly Megyei Könyvtár) bejárati homlokzatán lévő Mária domborművet és az épület tornyain lévő épületdíszeket, portrékat. Ő tervezte és faragta a veszprémi Károly-templom (báró Hornig Károly veszprémi püspök temetkezési templomának) portáléját. Ferenc József császár 1908-as veszprémi látogatásának emlékére elkészítette az érseki palota folyosóján lévő bronz emléktáblát, valamint a Vármúzeumban lévő fehér márvány mellszobrot. Az ő alkotása a Várban, a volt piarista gimnázium falán lévő Batsányi-dombormű, a Petőfi-emléktábla a volt Korona Szálló (ma Mackó Cukrászda) falán, Pillitz Benő-síremléke a Mártírok úti zsidó temetőben. A Magyar Nemzeti Galéria őrzi „fiatal lány” című bronzszobrát, a Laczkó Dezső Múzeumba tucatnyi gipszszobra (édesanyja keze, imádkozó barát, ülő pásztorgyerek, csibe...), rajza, vázlatai.

Veszprémben utca, szülőházán (Esterházy Antal u. 3.) emléktábla őrzi nevét és a róla elnevezett Vár utcai kiállítóhely (Csikász Galéria). Szülővárosában „Csibe-díjat” alapítottak, melyet 1995-től a képzőművészek egymásnak ítélnék oda. A veszprémi dózsavárosi temető Csikász-kriptájában nyugszik.